

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
נעמה לזימי
אברהם בצלאל
חווה אתי עטייה
קטי קטרין שטרית
גלעד קריב
נאור שירי

5139/25/פ

הצעת חוק הגנה על עובדים בשעת חירום (תיקון – זכות לשכר בהיעדרות בשעת חירום), התשפ"ה–2024

1. תיקון סעיף 1 בחוק הגנה על עובדים בשעת חירום, התשס"ו–2006¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –
- (1) אחרי ההגדרה "הסכם קיבוצי" יבוא :
"מזמין שירות" – מי שמזמין שירות מקבלן שירות; ;
- (2) במקום ההגדרה "קבלן כוח אדם", "מעסיק בפועל" יבוא :
"קבלן כוח אדם", "מעסיק בפועל", "קבלן שירות" – כהגדרתם בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו–1996; ;
2. תיקון סעיף 2 בחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "קבלן כוח אדם" יבוא "קבלן כוח אדם או קבלן שירות" ובמקום "מעסיק בפועל" יבוא "מעסיק בפועל או מזמין שירות".
3. הוספת פרק א' אחרי סעיף 11 לחוק העיקרי יבוא :
- "פרק א' : תשלום שכר לעובדים בתקופת מצב מיוחד בעורף

---

¹ ס"ח התשס"ו, עמ' 396.

תשלום שכר 11א. (א) עובד שנעדר מהעבודה או לא ביצע את העבודה מחמת הוראה שניתנה בשעת התקפה לפי סעיף 9ג לחוק ההתגוננות האזרחית, או מחמת הוראה שניתנה בעת מצב מיוחד בעורף לפי סעיף 9ד(א) לחוק האמור, או לצורך השגחה על ילדו בנסיבות האמורות בסעיף 2, ישלם לו מעסיקו במועד לתשלום שכר העבודה את שכרו הרגיל, אך לא יותר מהשכר המרבי, בעד תקופת ההיעדרות או אי-ביצוע העבודה כאמור, וכן ישלם את הזכויות הסוציאליות הנגזרות מתשלום השכר כאמור.

(ב) לעניין סעיף זה –

”השכר המרבי” – שכר השווה לשכר הממוצע למשרת שכיר, כפי שפרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לאחרונה לפני שעת ההתקפה, או ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, לפי העניין; שר העבודה יפרסם הודעה על השכר המרבי עד שבעה ימים ממועד שעת ההתקפה או ממועד מתן ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, לפי העניין;

”השכר הרגיל” – ממוצע השכר היומי בשלושת החודשים המלאים האחרונים מתוך 12 החודשים שקדמו לתחילת ההיעדרות.”

בחוק הגנה על עובדים בשעת חירום (תיקון מס' 5 והוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2023, בסעיף 3 –

תיקון חוק הגנה על 4.
עובדים בשעת
חירום (תיקון מס' 5
והוראת שעה –
חרבות ברזל)

---

²ס"ח התשפ"ד, עמ' 244.

(1) ברישה, במקום "עד יום ט' בשבט התשפ"ה (7 בפברואר 2025) (להלן – תקופת הוראת השעה)" יבוא "ואילך";

(2) בפסקה (1) –

(א) בפסקת משנה (ב) –

(1) בסעיף 2(ב1) לחוק העיקרי המובא בה, ברישה, המילים "בתקופת הוראת השעה" – יימחקו;

(2) בסעיף 2(ב2) לחוק העיקרי המובא בה, המילים "בתקופת הוראת השעה" – יימחקו;

(ב) בפסקת משנה (ד), ההגדרה "תקופת הוראת השעה" – תימחק.

5. תיקון חוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב–2011³ –
האכיפה של דיני העבודה

(1) בתוספת השנייה, בחלק א', אחרי פסקה (21) יבוא:

"(22) איסור פיטורי עובד בניגוד לפרק א' לחוק הגנה על עובדים בשעת חירום, התשס"ו–2006;

(23) תשלום שכר לעובד בתקופת היעדרותו לפי פרק א'1 לחוק הגנה על עובדים בשעת חירום, התשס"ו–2006."

(2) בתוספת השלישית, אחרי פסקה (19) יבוא:

"(20) תשלום שכר לעובד בתקופת היעדרותו לפי פרק א'1 לחוק הגנה על עובדים בשעת חירום, התשס"ו–2006."

6. תיקון חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א–1961⁴, לאחר סעיף 38 יבוא:

"פרק שמיני 2: פיצוי בעד נזק עקיף לתשלום שכר לעובדים שנעדרו בשעת חירום

³ ס"ח התשע"ב, עמ' 62.
⁴ ס"ח התשכ"א, עמ' 100.

פיצוי בעד נזק עקיף 38 יח. (א) מעסיק זכאי לפיצויים בעד נזק עקיף שנגרם לתשלום שכר לעובדים שנעדרו בשעת חירום לפי חוק הגנה על עובדים על עובדים בשעת חירום, התשס"ו–2006, בכפוף להגשת דין וחשבון בטופס 102 לפי תקנות ניכוי ממשכורת ושכר עבודה ולהגשת רשימת העובדים שנעדרו כאמור.

(ב) ניתן פיצוי לעסק בגין שכר עובד שנעדר מעבודתו בשל סגירת מוסד חינוכי בהחלטת רשות מקומית כאמור בסעיף 2(ב) לחוק הגנה על עובדים בשעת חירום, התשס"ו–2006, יהיה שר האוצר רשאי לקבל שיפוי לפיצויים ששולמו כאמור מהרשות המקומית שהחליטה כאמור, בהתאם לתקנות שיקבע שר האוצר בהתייעצות עם שר הפנים ובאישור ועדת הכספים של הכנסת.

ד ב ר י ה ס ב ר

המלחמה שפרצה בשמחת תורה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023), השפיעה באופן עמוק על שוק העבודה ואדוות ההשפעה ממשיכות להכות בעובדים גם שנה לאחר מכן. על פי דיני העבודה בישראל, עובדים אינם זכאים לשכר בימי היעדרותם מהעבודה, למעט במקרים בהם המחוקק קבע את זכותם על פי דין. סוגיית תשלום השכר בעת היעדרות מעבודה בשעת חירום אינה מוסדרת בחוק, וההגנות שנקבעו בחקיקה מפני פיטורים בשעת חירום, פיצלו בין עצם הימשכות יחסי העבודה, ובין זכותו של עובד לשכר במסגרת יחסי עבודה אלו. העובד אולי אינו מפוטר, אבל בפועל הוא מובטל, והדבר טעון תיקון. במהלך ההכרזות על מצב מיוחד בעורף בשנים האחרונות סוגיית התשלום בגין היעדרות הוסדרה בדיעבד לאחר סיום ההכרזה על מצב מיוחד בעורף במסגרת הסכמות אד-הוק שאליהן הגיעו ההסתדרות החדשה והמגזר העסקי שחתמו על הסכמים לפיהם ישולם שכר לעובדים בגין היעדרותם על פי הנחיות פיקוד העורף בזמן אותו מבצע ספציפית, לצד חקיקת מתווה פיצויים למעסיקים מצד המדינה לפיצוי על נזקיהם ולשיפוי בגין הוצאות השכר שהובטח לעובדיהם. נוהג זה של הסתמכות על הסכמות קיבוציות באופן רטרואקטיבי התגלה כבעייתי ביותר, כאשר בזמן אמת שכרם של העובדים אינו מובטח, ומעסיקים נדרשים לקבל החלטה לגבי תשלום שכר העובדים בימי היעדרותם, מבלי לדעת מראש האם יפוצו. בשנת התשפ"ד עובדים רבים במשק לא יכלו להגיע למקום עבודתם בשל הלחימה או בשל פינויים. חלקם הוצאו לחופשות ללא תשלום והיו זכאים לדמי אבטלה לתקופות מסוימות, אך רבים מהם לא נקראו לעבודה ותשלום שכרם הופסק ללא כל פיצוי. לעיתים קרובות עובדים אלו מגיעים מהפריפריה החברתית-כלכלית, ובכלל זה עובדים מעל גיל פרישה או עובדים שעתיים, מה שהופך אותם לפגיעים במיוחד נוכח מצב החירום.

מטרת הצעת חוק זו לקבוע שברירת המחדל במצבי חירום תהיה תשלום שכר מלא במועד הקבוע לתשלום השכר לעובד שנעדר מעבודתו עקב הנחיות פיקוד העורף. הצעת חוק זו מפחיתה את אי-הוודאות הכלכלית לעובד העובד בשעת חירום וקובעת מנגנון פיצוי הולם שאינו נסמך על הצורך בהסכמות רטרואקטיביות בין המעסיקים וארגוני העובדים לגבי אותו עניין.

נוסף על כך, מוצע להרחיב את ההגנה הקיימת בחוק מפני פיטורים של עובד של קבלן כוח אדם לפי הוראת המעסיק בפועל, כך שתחול גם על פיטורי עובד של קבלן השירות לפי הוראת מזמין השירות. כמו כן, מוצע לקבוע כהוראה של קבע, את הוראות השעה שנחקקו במהלך חודשי מלחמת חרבות ברזל שקבעו את ההגנה מפני פיטורים בשל היעדרות עקב המלחמה על קבוצות כמו הורים שנעדרו בשל סגירת מוסד חינוך בהחלטת רשות מקומית, מפונים או נעדרים או קרובי משפחה של חטופים או נעדרים. כמו כן, מוצע לתקן את החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב–2011 (להלן – חוק להגברת האכיפה של דיני העבודה), כך שניתן יהיה להטיל עיצום כספי בשל פיטורי עובד בשעת חירום בניגוד לחוק הגנה על עובדים בשעת חירום, או בשל אי-תשלום שכרו של העובד שנעדר בשעת החירום. מוצע כי ניתן יהיה להטיל את העיצום הכספי גם על המזמין בהתקיים התנאים שנקבעו בחוק להגברת האכיפה של דיני העבודה.

נוסף על כך, מוצע תיקון עקיף לחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א–1961, בכל הנוגע לשיפוי מעסיקים בגין שכר ששולם לעובדים שנעדרו מעבודתם בשעת חירום, ובכל הנוגע לגביית שיפוי מרשות מקומית על פיצוי לעובדים שנעדרו מעבודתם בשל סגירת מוסד חינוכי בהחלטת הרשות המקומית. הצעת החוק נוסחה בסיוע פורום זכויות עובדים ועובדות בהובלת הארגונים קו לעובד, איתך מעכי – משפטניות למען צדק חברתי, האגודה לזכויות האזרח והקליניקה לזכויות עובדים באוניברסיטת תל אביב.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' בכסלו התשפ"ה (09.12.2024)